

Έστω A ο διαλύτης και B η διαλυμένη ουσία. Η **γραμμομοριακή συγκέντρωση** (ή γραμμομοριακότητα κατά όγκο, molarity), c_B ή [B], είναι η ποσότητα μορίων της διαλυμένης ουσίας (σε mole) διά του όγκου, V , του διαλύματος:

$$c_B = \frac{n_B}{V}$$

Συνήθως εκφράζεται σε mole ανά κυβικό δεκατόμετρο (mol dm^{-3}) ή, ισοδύναμα, σε mole ανά λίτρο (mol L^{-1}). Είναι βολικό να ορίζουμε την «πρότυπη» τιμή της ως $c^\ominus = 1 \text{ mol dm}^{-3}$.

Η **γραμμομοριακότητα κατά βάρος** (molality), b_B , μιας διαλυμένης ουσίας είναι η ποσότητα της διαλυμένης ουσίας (σε mole) σε ένα διάλυμα διά της ολικής μάζας του διαλύτη (σε kg), m_A :

$$b_B = \frac{n_B}{m_A}$$

Η γραμμομοριακότητα κατά βάρος και το γραμμομοριακό κλάσμα είναι και τα δύο ανεξάρτητα της θερμοκρασίας: αντίθετα, η γραμμομοριακή συγκέντρωση δεν είναι. Είναι βολικό να ορίζουμε την «πρότυπη» τιμή της γραμμομοριακότητας κατά βάρος ως $b^\ominus = 1 \text{ mol kg}^{-1}$.

1. Η σχέση μεταξύ γραμμομοριακότητας κατά βάρος και γραμμομοριακού κλάσματος

Θεωρούμε ένα διάλυμα με μία διαλυμένη ουσία με συνολική ποσότητα μορίων n . Αν το γραμμομοριακό κλάσμα της διαλυμένης ουσίας είναι x_B , τότε η ποσότητα των μορίων της διαλυμένης ουσίας είναι $n_B = x_B n$. Το γραμμομοριακό κλάσμα των μορίων του διαλύτη είναι $x_A = 1 - x_B$, οπότε η ποσότητα των μορίων του διαλύτη είναι $n_A = x_A n = (1 - x_B)n$. Αν η γραμμομοριακή μάζα του διαλύτη είναι M_A , τότε η μάζα του διαλύτη που υπάρχει στο διάλυμα είναι $m_A = n_A M_A = (1 - x_B)n M_A$. Επομένως, η γραμμομοριακότητα κατά βάρος της διαλυμένης ουσίας είναι

$$b_B = \frac{n_B}{m_A} = \frac{x_B n}{(1 - x_B)n M_A} = \frac{x_B}{(1 - x_B)M_A}$$

Η αντίστροφη σχέση, που δίνει το γραμμομοριακό κλάσμα συναρτήσει της γραμμομοριακότητας κατά βάρος, είναι

$$x_B = \frac{b_B M_A}{1 + b_B M_A}$$

2. Η σχέση μεταξύ γραμμομοριακότητας κατά βάρος και γραμμομοριακής συγκέντρωσης

Η ολική μάζα όγκου V διαλύματος (όχι διαλύτη) πυκνότητας ρ είναι $m = \rho V$. Η ποσότητα των μορίων διαλυμένης ουσίας σε αυτόν τον όγκο είναι $n_B = c_B V$. Η μάζα της υπάρχουσας διαλυμένης ουσίας είναι $m_B = n_B M_B = c_B V M_B$. Έτσι, η μάζα του υπάρχοντος διαλύτη είναι $m_A = m - m_B = \rho V - c_B V M_B = (\rho - c_B M_B)V$. Η γραμμομοριακότητα κατά βάρος είναι επομένως

$$b_B = \frac{n_B}{m_A} = \frac{c_B V}{(\rho - c_B M_B)V} = \frac{c_B}{\rho - c_B M_B}$$

Η αντίστροφη σχέση, η γραμμομοριακή συγκέντρωση συναρτήσει της γραμμομοριακότητας κατά βάρος, είναι

$$c_B = \frac{b_B \rho}{1 + b_B M_B}$$

3. Η σχέση μεταξύ γραμμομοριακής συγκέντρωσης και γραμμομοριακού κλάσματος

Εισάγοντας την έκφραση για το b_B συναρτήσει του x_B στην έκφραση για το c_B , η γραμμομοριακή συγκέντρωση του B συναρτήσει του γραμμομοριακού του κλάσματος είναι

$$c_B = \frac{x_B \rho}{x_A M_A + x_B M_B}$$

με $x_A = 1 - x_B$. Στην περίπτωση αραιού διαλύματος, υπό την έννοια ότι $x_B M_B \ll x_A M_A$, είναι

$$c_B \approx \left(\frac{\rho}{x_A M_A} \right) x_B$$

Αν, επιπλέον, $x_B \ll 1$, οπότε $x_A \approx 1$, τότε

$$c_B \approx \left(\frac{\rho}{M_A} \right) x_B$$